

Pancéřovnice ZB

Prototyp československé **automatické raketové protitankové** zbraně ráže 61 mm

V období po druhé světové válce jsou ve skupině československých ručních palných zbraní doposud nejméně probádány pancéřovky a tarasnice. Jen do roku 1950 bylo vyvinuto, respektive zkušeno velké množství prototypů a některé lze považovat za technické unikáty. K nim náleží i téměř neznámý prototyp tzv. pancéřovnice ZB.

Pancéřovnice ZB z depozitáře Vojenského technického muzea v Lešanech

Nejrůznější ruční reaktivní protitankové zbraně se za druhé světové války osvědčily a netřeba se příliš divit, že s nimi krátce po skončení války počítala i obnovená československá armáda. Sledováním problematiky byl pověřen I. a částečně i IV. odbor Vojenského technického ústavu (dále VTÚ). Práce byly prováděny jednak ve vlastní režii u 6. oddělení I. odboru VTÚ na detašovaném pracovišti v Podmoklech, jednak byly zadávány znárodněným zbrojním podnikům. Přitom byly zužitkovány především německé poznatky a technologie. Jak známo, zpočátku byly vyzkoušeny a na přechodnou dobu do výzbroje zařazeny také kořistní německé ruční reaktivní protitankové zbraně Panzerfaust a také Panzerschreck, označované tehdy jako Pancéřovnice N. Pro ně byly v letech 1947 a 1948 vydány i služební předpisy.

VÝVOJ V LETECH 1946-1947

Domácí vývoj ručních reaktivních zbraní probíhal v n. p. Zbrojovka Brno a u VTÚ v Podmoklech s jistotou již od roku 1946, ale konkrétními výsledky v podobě dvou prototypů pancéřovek a dvou prototypů tarasnic se mohli jejich tvůrci pochlubit zřejmě až v následujícím roce. Díky zápisu z porady 24. 10. 1947, která měla primárně rozhodnout o technických požadavcích na zadání vývoje bezzákluzového ka-

nonu, se zprostředkovaně dozvídáme o technických parametrech nových československých pancéřovek a tarasnic.

Jednalo se vskutku o důležitou poradu, neboť na ní bylo přítomno vždy několik zástupců 2. oddělení II. odboru MNO, 1., 3. a 6. oddělení Hlavního štábu, Velitelství pěchoty, Velitelství dělostřelectva, Vojenského technického ústavu, Velitelské školy, Pěchotního učiliště a Vojenské akademie. Prvně byly představeny dvě pancéřovky. Major Liška předvedl pancéřovku zkonstruovanou 6. oddělením I. odboru VTÚ. Podle kusých informací se jednalo o jednorázovou zbraň o hmotnosti 7,5 kg s průparem 220 mm.

Major Tille předvedl perspektivnější pancéřovku ze Zbrojovky Brno. Podle popisu se jednalo o vícenásobně použitelnou zbraň dlouhou 1350 mm s účinným dostřelem 100 metrů. Vlastní zbraň bez nabitých střel měla hmotnost 5 kg. Její 2,5 kg těžký kumulativní granát dokázal

probit pancíř tl. 200 mm. Zbraň dále mohla používat granáty o hmotnosti 1 kg proti živé síle do vzdálenosti 400 m. Počáteční rychlost střel byla udávána 100 ms⁻¹ a střely se odpalovaly elektromagneticky. Komise doporučila vývoj této zbraně, která měla sloužit jako granátomet a posléze z ní byla vyvinuta pancéřovka PPZ a její další evoluci pancéřovka 27.

TEHDEJŠÍ TERMINOLOGIE – PANCÉŘOVNICE

V kategorii těžších ručních reaktivních protitankových zbraní s větším dostřelem než pancéřovky, označovaných tehdy jako pancéřovnice a od počátku 50. let jako tarasnice, představil mjr. Liška konstrukci tarasnice 6. oddělení I. odboru

Jeden z nejstarších typů čs. tarasnice, který se dochoval ve sbírkách VHÚ. Zbraň se koncepčně podobá spíš německému Panzerschrecku a jako munici používala rakety.

VTÚ. Jednalo se o vzorek zbraně, jejíž účinný dostřel nebyl tehdy ještě přezkoušen, ale jejímž šlechtěním zřejmě vznikla budoucí 82mm tarasnice 21. Na poradě představená zbraň měla hmotnost 14 kg a používala střely o hmotnosti

Pancéřovnice ZB